

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

privind vizita de monitorizare
a recomandărilor Raportului CpPT din 11.11.2017
efectuată la Izolatorul de detenție provizorie.
Direcția de Poliție a municipiului Chișinău,
în data de 12 iunie 2018

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- *Ceslav PANICO,*
- *Svetlana DOLTU,*
- *Mihail GORINCIOI,*
- *Oxana GUMENNAIA,*
- *Dumitru RUSSU.*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii (CpPT) a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul CpPT este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (UN OP CAT).

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*,

Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare neanunțate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII/ INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La data de 12 iunie 2018, între orele 9:00 – 12:00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare CpPT sau Consiliu) au efectuat o vizită de monitorizare a implementării recomandărilor înaintate de CpPT urmare a vizitei de la data de 11.11.2017 privind Izolatorul de detenție provizorie al Direcției de Poliție a municipiului Chișinău (în continuare IDP Chișinău).

Vizita a fost realizată de echipa de monitorizare în următoarea componență:

1. Svetlana Doltu – membra Consiliului,
2. Ceslav Panico – membrul Consiliului,
3. Oxana Gumennaia – membra Consiliului.

Scopul vizitei: Monitorizarea Izolatorul de detenție provizorie al Direcției de Poliție a municipiului Chișinău sub aspectul respectării drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante inclusiv prin monitorizarea implementării recomandărilor reflectate în Raportul CpPT cu privire la vizita din 11.11.2017.

Vizita de monitorizare din 11 noiembrie 2017.

În cadrul raportului CpPT ca rezultat a vizitei din 11.11.2017, au fost indicate 28 constatări și respectiv 18 recomandări.

La data de 27.02.2018 către Direcția de poliție a municipiului Chișinău a fost expediat, prin aviz al Avocatului Poporului, Raportul CpPT ca urmare a vizitei din 11.11.2017. Raportul cuprinde constatări și recomandări ale CpPT/Avocatului Poporului.

Din păcate, nici până la moment, nu a fost receptiv vre-un răspuns la scrisoarea/raportul/avizul expediat. În acest sens, dorim să readucem aminte Direcției de Poliție a municipiului Chișinău despre prevederile alin. (3) art.24 din Legea 52/2014 privind Avocatul Poporului: *"Autoritatea sau persoana cu funcție de răspundere care a primit avizul este obligată să-l examineze în termen de 30 de zile și să comunice în scris Avocatului Poporului despre măsurile luate în vederea remedierii situației"*.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie (în continuare Izolatorul) al Direcției de Poliție a mun. Chișinău, se află în cadrul clădirii instituției, la etajul 1. Izolatorul este asigurat cu 22 celule dintre care 21 sunt funcționale (câte 2, 4, 6 locuri), 1 celulă este în proces de renovare.

La începutul vizitei membrii echipei de monitorizare au avut discuții cu șeful Izolatorului, colaboratorii din cadrul Izolatorului, persoanele reținute. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către membrii CpPT, la fel s-au solicitat informații generale cu privire la implementarea recomandărilor dar și a modalității de recepționare a raportului CpPT și de reacționare în vederea implementării recomandărilor.

Accesul în instituție a fost asigurat fără impedimente.

Problemele/impedimentele cu care se întâlnesc reprezentanții IDP:

11 noiembrie 2017	12 iunie 2018	
Insuficiența resurselor umane aprobate, conform statelor, versus volumul exagerat de activități impuse	Parțial îmbunătățit.	Situația s-a ameliorat la unele capitole. În special în cadrul IDP Chișinău activează și 3 persoane de gen feminin (câte o persoană în schimb, conform statelor) din 4 ture desfășurate
Lipsa personalului medical din cauza motivării financiare insuficiente și volumul sporit de lucru; personalul medical nu dorește să activeze în cadrul Izolatorului	Îmbunătățit.	A fost angajată o persoană cu grad militar, respectiv remunerarea financiară se realizează pe aceeași grila cu efectivul IDP Chișinău și constituie circa 5 000 lei (versus salariul anterior al angajatului civil de circa 1600 lei).
Colabofarea insuficientă cu instituțiile penitenciare. În special, din motivul că conducerea penitenciarelor nu admit/preiau persoanele de la Izolatoarele de detenție provizorie în zilele de odihnă și după ora 17.00	Îmbunătățit.	Conlucrarea cu reprezentanții instituțiilor penitenciare/ Penitenciarul nr. 3 s-a îmbunătățit. Nu mai constituie o problemă.
Dreptul de a primi colete de la rudele persoanelor reținute în Izolator poate fi acordat doar cu acordul scris al judecătorului. Totodată, există înțelegerea administrației instituției în necesitatea oferirii acestui drept și acordarea permisiunii sub propria răspundere, fiind evidentă o necesitate de ajustare a cadrului normativ în acest sens.	Nu sunt schimbări.	CpPT nu a observat careva schimbări la acest capitol

În cadrul vizitei curente, CpPT a constatat că în Izolator erau deținute 19 persoane (17 de sex masculin și 2 persoane de gen feminin). Persoanele reținute au fost intervievate în condiții de confidențialitate.

Consiliul atrage atenția asupra micșorării numărul persoanelor reținute și plasate în IDP în prima jumătate ale anului 2018 față de perioada similară din 2017.

Cu referire la registrele de evidență, acestea, în majoritatea cazurilor erau completate corect și clar, cu excepția unor erori tehnice.

De asemenea, echipa de monitorizare a avut acces neîngrădit la oficiile și încăperile solicitate. Au fost vizitate, în special: celule (toate celulele în care se dețineau persoane), curtea de

plimbări, baia și camera destinată interogărilor/întâlnirilor cu avocații, cabinetul medical, cabinetul șefului Izolatorului.

III. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În cadrul vizitei plângeri/alegații din partea persoanelor reținute referitor la abuzuri săvârșite de angajații Izolatorului nu au parvenit.

La momentul vizitei, în Izolator s-a discutat cu 13 persoane (11 de gen masculin și 2 de gen feminin). Au fost purtate 4 interviuri în grup (2-3 persoane) și 3 interviuri individuale.

11 noiembrie 2017	12 iunie 2018	
Detenția în Izolator a persoanelor arestate nu depășește termenul de 72 de ore.	Situția s-a înrăutățit.	Au fost depistate 2 cazuri când persoanele sunt deținute în IDP mai mult de 72 de ore de la reținere.
Dificultățile ce țin de identificarea persoanei și elaborarea buletinului de identitate provizoriu al reținutului/arestatului în vederea escortării acestuia la penitenciare, sunt depășite rapid prin implicarea activă a conducerii Izolatorului în colaborare cu reprezentanții oficiilor municipale ale I.P. „Agenția Servicii Publice”.	Nu sunt schimbări.	Persoanele parvenite în IDP continuă să fie documentate rapid și li se perfectează actele până la expirarea celor 72 de ore.
O persoană era deținută în IDP mai mult de 16 luni a unei persoane transferate din cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare a Ministerului Justiției, condamnate pe un termen de 23 ani de închisoare, care se află sub protecția de stat conform Legii nr. 105-XVI din 16.05.2008.	Situția s-a înrăutățit.	Persoana continuă să fie deținută în IDP. Mai mult ca atât, deja a apărut încă o persoană cu același statut și care se deține mai mult de o lună.
Lipsa unui mecanism intern prevăzut pentru percheziționarea persoanelor reținute de gen feminin. Conform relatărilor reprezentanților Izolatorului percheziția persoanelor de gen feminin era petrecută uneori de către colaboratorii de gen masculin. Ori nu sunt efectuate de loc, fapt confirmat și de către persoana de gen feminin aflată în izolator la momentul vizitei.	Parțial îmbunătățit. Situția s-a înrăutățit	Situția s-a ameliorat la unele capitole. În special în cadrul IDP Chișinău activează și 3 persoane de gen feminin (conform statelor). O tură rămâne fără supraveghetor de gen feminin. Totodată, se constată practica inadmisibilă de implicare la percheziții a felcerului nou angajat care are statut de militar, fapt ce contravine eticii medicale.
Conlucrare defectuoasă cu conducerea		Conlucrarea cu reprezentanții

<p>Penitenciarului nr.13 - Chișinău. La etapa de preluare/escortare a reținuților/deținuților la penitenciar, reprezentanții escortei/izolatorului întâlnesc impedimente în formă de refuz de preluare a persoanelor din diverse motive. De asemenea, în zilele de odihnă și după ora 17.00 Penitenciarul nr.13 nu preia deținuți/arestați care revin în Izolator din instanța de judecată între orele 16.00-17.00 (de exemplu în ziua de vineri).</p>	<p>Îmbunătățit</p>	<p>instituțiilor penitenciare și Penitenciarul nr. 13 s-a îmbunătățit. Nu mai constituie o problemă.</p>
<p>Zilnic Izolatorul este vizitat de către reprezentanții ai procuraturii. Din spusele reținuților verificările procurorilor se rezumă la vizitarea celulelor împreună cu colaboratorii izolatorului și poartă un caracter formal. Discuții confidențiale nu se realizează.</p>	<p>Nu sunt schimbări.</p>	<p>Vizitele procurorilor continuă, dar sunt formale.</p>

IV. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

11 noiembrie 2017	12 iunie 2018	
<p>Informarea privind drepturile reținutului. Persoanele arestate interviuate au declarat că la momentul reținerii/parvenirii în Izolator au fost informați despre drepturile lor, inclusiv drepturile și obligațiile în cadrul Izolatorului. Fiecărei persoane i-au fost înmânate informații pe suport de hârtie privind drepturile și obligațiile acestora. Dar nu este clar dacă persoanelor deținute li s-au explicat drepturile și obligațiile acestora, nu doar informarea formală despre existența acestora. Mai mult ca atât, multe din drepturile relatate în fișa de informare nu au proceduri operaționale clare de asigurare promptă, cum ar fi de exemplu dreptul de a beneficia de examinare preventivă a medicului și tratament medical.</p>	<p>Nu sunt schimbări. Pe alocuri se constată înrăutățirea situației.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Au fost depistate 2 cazuri când persoanele s-au plâns despre faptul că nu li s-a înmânat pe suport de hârtie a drepturilor și obligațiilor acestora în cadrul IDP-ului. - De asemenea, majoritatea persoanelor interviuate au menționat despre faptul că nu li s-au explicat drepturile și obligațiile. <p>Menționăm despre faptul că Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) subliniază, de asemenea, în cel de-al 2-lea Raport General, importanța informării exprese, fără întârziere a persoanelor din custodia poliției, asupra drepturilor lor. Pentru a se asigura că acest lucru este îndeplinit, CPT-ul consideră că un formular conținând</p>

		aceste drepturi exprimate într-o manieră simplă trebuie dat sistematic persoanelor deținute de poliție, chiar de la începutul custodiei. Apoi, persoanelor în cauză trebuie să li se ceară să semneze o declarație care să ateste faptul că au fost informați asupra drepturilor lor.
<i>Accesul la avocat.</i> Din discuția purtată de echipa de monitorizare cu deținuții din Izolator se constată că accesul la avocat a fost asigurat la timp și că pot apela/chema avocatul rapid pe parcursul detenției în Izolator. Cu toate acestea, analizând registrele din cadrul Izolatorului s-a constatat faptul că nu sunt careva însemnări nominale (în dreptul unei persoane) că a beneficiat de serviciile unui avocat, reprezentanții Izolatorului au indicat ca este o eroare de completare a Registrului.	<u>Nu sunt schimbări.</u> <u>Se mentine pozitiv.</u>	Persoanele deținute/parvenite au acces la serviciile unui avocat.
<i>Accesul la medic.</i> Pentru examinarea medicală a deținuților există un cabinet amplasat în sediul Izolatorului, dar funcția de asistent medical/felcer este vacantă. Ultima persoană care a ocupat această funcție s-a concediat după 4 săptămâni de activitate.	<u>Îmbunătățit</u>	<ul style="list-style-type: none"> - A fost angajată o persoană cu grad militar în calitate de felcer al IDP Chișinău. Respectiv, aceasta a permis salarizarea mai bună. - Cu toate acestea Consiliul a constatat cazuri când examinarea medicală la intrare și ieșire este petrecută formal, uneori doar prin discuții verbale (fără o examinare medicală propriu-zisă). La fel, în zilele de week-end sau sărbători, examinarea medicală nu se realizează din cauza orarului de activitate 5/7 zile cite 8 ore. - De asemenea, a fost identificat un caz în care persoana parvenită în IDP la orele 19.00 nu a fost examinată medical până a 2-a zi orele 11.00.
<i>Informarea rudelor/prietenilor.</i> Persoanele reținute au declarat că au avut posibilitatea anunțării rudelor privind locul aflării acestora. Totodată, există diferite modalități de aplicare a acestui drept: permisiunea de a suna rudelor de pe propriul	<u>Nu sunt schimbări.</u>	Situația rămâne la fel. Chiar mai mult, există practica când persoanele sunt reținute pentru 3 ore în inspectoratele raionale din mun.

<p>telefon, permisiunea de a discuta cu rudele de pe telefonul administrației și informarea rudelor despre reținere de către anchetator în prezența persoanei reținute. Respectiv, Consiliul consideră că sunt necesare proceduri operaționale standard de aplicare a acestui drept în scopul excluderii tratamentului privilegiat/diferențiat aplicat către diferite persoane.</p>		<p>Chișinău, după reținute pentru 72 de ore și transportate în IDP mun. Chișinău, astfel informarea rudelor are loc până la momentul transportării persoanelor în IDP mun. Chișinău. Astfel, persoanele parvenite în deja în IDP mun. Chișinău nu mereu mai informează odata rudele despre deținerea în IDP mun. Chișinău.</p> <p>Consiliul recomandă ca informarea unei rude/persoane terțe de către persoana reținută/deținută să fie asigurată ori decâte ori are loc schimbarea locului de detenție.</p>
<p><i>Acces la petiții.</i> Din declarațiile reprezentanților IDP persoanele reținute pot oricând adresa/depune plângeri la Șeful IDP sau prin intermediul secretariatului - către procuror/familie persoane apropiate. Cu toate acestea, <u>Consiliul nu a putut constata/identifica în cadrul Izolatorului o procedură/mecanism clar, care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate Procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegatii la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor.</u></p>	<p><u>Nu sunt schimbări.</u></p>	<p>Situația rămâne la fel. Constatate menținută.</p>

V. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

În cadrul vizitei Consiliul a vizitat toate celulele în care sunt deținute/pot fi deținute persoanele. *Celulele sunt într-o stare, per general, bună.* La momentul vizitei temperatura aerului în celule era conform normelor/standardelor acceptabile pentru trai/deținere. Totodată, starea sanitar igienică a majorității celulelor este nesatisfăcătoare, inclusiv nu se efectuează curățenia generală în celulele libere fiind prezente deșeuri menajere și gunoi, miros.

11 noiembrie 2017	12 iunie 2018
<p>Condiții în celule funcționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Celulele dispun de veceu și lavoar delimitat până la jumătate de un perete. - Ferestrele celulelor sunt de dimensiuni acceptabile, acoperite cu gratii metalice, 	<p>Situația rămâne aceeași, chiar mai mult unelor persoane nu li se oferă lenjerie de pat pe parcursul detenției.</p>

<p>permițând pătrunderea luminii naturale (cu excepția a 1 celule), deschiderea lor fiind posibilă din afara celulelor. Persoanele reținute au declarat că nu întimpină careva impedimente din partea colaboratorilor în vederea deschiderii/închiderii geamurilor, reținuții desinestătător nu le pot deschide.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Celulele dispun de lumină artificială, însă nu în toate celulele intensitatea luminii este una suficientă pentru citire, - Lenjeria de pat nu prevede prezența cearșafurilor, doar a păturilor. 	<p><u>Situația s-a înrăutățit.</u></p>	
<p>Baia. Izolatorul este asigurat cu o încăpere amenajată cu o baie, de tip duș. Pereții și podeaua sunt acoperite cu teracotă. Este acces centralizat la apă caldă. Condiții sanitare sunt bune. Totodată, persoanele reținute nu sunt asigurate cu ștergere pentru baie. În contextul necesității acordului judecătorului pentru primirea coletului de la rude și lipsa asigurării cu seturi igienice minimale la plasarea în detenție, deținuții se șterg cu propriile haine în loc de ștergar și apoi le îmbracă. Asigurarea cu obiecte de igienă personală (hârtie igienică, pasta și periuța de dinți, săpun) se realizează conform normativelor prevăzute pentru deținuți¹, aplicate și persoanelor reținute. Reieșind din durata maximală de deținere de 72 ore, este evident că asigurarea lunară nu acoperă nici pe departe necesitățile elementare de obiecte de toaletă și menaj pentru menținerea în timpul plasării în IDP a igienei personale corespunzătoare unei ființe umane.</p>	<p><u>Nu sunt schimbări.</u></p>	<p>Situația rămâne la fel. Constatare menținută.</p> <p>Mai mult ca atât, s-a constatat practica de păstrare a periutelelor și pastei de dinți individuale ale reținuților – la supraveghetor cu invocarea că „așa e regula”. CpPT reiterează că obiectele de igienă <i>personale</i> urmează a fi păstrate la <i>persoană</i>, și limitarea accesului nu are nici o argumentare logică și poate fi catalogată ca rele tratamente.</p>
<p>Alimentația reținuților. În privința alimentației persoanelor plasate în Izolator, administrația Izolatorului a afirmat existența unui contract de prestări servicii cu o companie ce furnizează servicii de alimentare a persoanelor de 3 ori pe zi. Persoana responsabilă, face comandă către agentul economic cu privire la numărul de porții. Din relatările persoanelor reținute reiese că aceștia nu primesc aceasta hrană de 3 ori pe zi, unele persoane deținute</p>	<p><u>Nu sunt schimbări.</u></p>	<p>Situația rămâne la fel.</p> <p>Consiliul dorește să atragă atenția reprezentațiilor IDP la prevederile Art. 20 din Ansamblul de Reguli Minime, care stabilește că: <i>Orice deținut trebuie să primească de la administrație, la orele obișnuite, o hrană de bună calitate, bine preparată și servită, având o</i></p>

¹ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=316484>

<p>au relatat că doar de 2 ori pe zi, iar dimineața beneficiază doar de un ceai și pâine, fără nimic.</p> <p>O situație îngrijorătoare pentru Consiliul este <u>detinerea persoanelor reținute în zilele de judecată/participarea la unele activități procesuale fără asigurarea acestora cu apă, hrană</u>. Sunt cazuri când persoanele între orele 9.00 și 18.00 nu au beneficiat de apă și hrană, iar la ora reîntoarcerii în izolator nu a beneficiat de asemenea de cină, pe motivul neîncadrării în orarul cinei.</p>		<p><i>valoare nutritivă suficientă pentru menținerea sănătății și a forțelor sale.</i></p>
<p>Curtea de plimbare. În cadrul Izolatorului este accesibilă doar o curte de plimbări pentru toate persoanele deținute. Existența doar unei singure curți de plimbări influențează asupra accesibilității și durată plimbărilor, având în vedere numărul mare de persoane deținute în Izolator. Curtea de plimbări nu este dotată cu acoperiș în caz de plimbări pe timp de ploaie sau zăpadă. Din spusele angajaților, reținuții au dreptul pentru o oră de plimbare în fiecare zi. Conform relatărilor persoanelor deținute aceștia beneficiază de o oră de plimbări la aer liber. Cu toate acestea, Consiliul nu a putut identifica un registru de indicare a datei, perioadei și numele persoanei care a beneficiat de plimbări.</p>	<p><u>Nu sunt schimbări.</u></p>	<p>Situația rămâne la fel. Constatare menținută.</p>

VI. ASISTENȚA MEDICALĂ

Pe parcursul anului 2018 au fost înregistrate circa 5-10 chemări lunar ale serviciului 112 la solicitarea persoanelor reținute și/sau în zilele de weekend. Continuă practica de înscriere a prescripțiilor medicale realizate de către echipa ambulanței 112 într-un Registru comun care se păstrează la ofițerul de serviciu, cu nerespectarea confidențialității datelor personale cu caracter medical și neexecuarea conformă a recomandărilor. Fișele de examinare ale persoanelor reținute, completate de felcer se păstrează în loc vizibil, în condiții neconfidențiale pe masa de lucru în cabinetul medical, unde are acces personal nemedical. Astfel, în lumina acestor două constatări, datele cu caracter medical nu sunt păstrate în condiții confidențiale, ne fiind respectată recomandarea CPT (2011) “*de a lua măsuri, astfel încât, persoanele care nu au atribuții medicale sau de îngrijire să dispună de acces doar la informațiile medicale, strict necesare pentru îndeplinirea sarcinilor sale*”.

Fișe medicale individuale (dosar medical) nu se perfectează, iar urmărirea istoricului bolii și/sau a asistenței medicale acordate în izolator este imposibilă. Sistem de monitorizare și evaluare a cu colectarea periodică de date statistice privind problemele de sănătate a reținuților în instituție nu există.

Registru de nou-veniți în izolator completat de către felcer conține informație generală (numărul de ordine și numele, prenumele reținutului, anul nașterii, data plasării în **izolator**), altă informație relevantă despre starea sănătății, precum și rubrica leziuni corporale constatate, maladiile depistate sau alt tratament urmat – nu sunt disponibile. La examinarea tuturor reținuților/deținuților din anul 2018, au fost depistate persoane cu leziuni corporale, inclusiv prezente în izolator la momentul vizitei. În caz de constatare a leziunilor corporale, ultimele se consemnează doar în fișele de examinare medicală și/sau Registru de acordare a ajutorului medical persoanelor reținute, fără a fi incluse în Registru separat de leziuni corporale. La fel, descrierea leziunilor corporale nu întrunește aspectele necesare în vederea identificării pretinselor acte de tortură, precum și explicațiile persoanei reținute. La fel CpPT își exprimă îngrijorarea privind inacțiunile ulterioare constatării leziunilor corporale, fiind nerealizate prevederile *Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant*, aprobat prin ordinul nr. 77 din 31.12.2013².

Date privitor la examinările medicale la ieșirea reținutului din **izolator** nu sunt disponibile, menționat ca un aspect important și în recomandările CPT din 2011. Respectiv, în IDP Centru nu se realizează Recomandarea CPT (2011) “orice persoană plasată în izolator obligator trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul admiterii acestuia și la momentul eliberării”.

Pentru fiecare nou-venit, asistenta medicală completează o singură *Fișă de examinare medicală* (o pagină standard) care nu permite înscrieri suplimentare sau monitorizarea în timp a aspectelor medicale pe întreaga perioadă de aflare în **izolator**. La examinarea fișelor s-au stabilit formulări de diagnosticări incomplete și descrieri formale. Aceste constatări impun necesitatea instruirilor suplimentare a personalului medical privitor la prevederile Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant. Fișa medicală de examinare la plasarea în IDP conține rubrica de contrasemnare de către personalul nemedical care asistă la examinarea medicală, care este contrasemnată. Acest fapt reprezintă o înrăutățire a situației notificate de CPT în 2011, cind a fost menționat că per ansamblu niciun indiciu de prezență a personalului de supraveghere sau escortă, nu apare în rubricile registrelor medicale consultate.

Alte registre, destinate înregistrării cazurilor de traumatisme/ automutilări și de declarare a grevei foamei nu sunt disponibile (lipsește).

Din discuții s-a stabilit că în instituție lipsesc proceduri interne de organizare a asigurării continuității tratamentului reținuților/deținuților (cu diferite patologii), mai frecvent fiind în responsabilitatea rudelor asigurarea cu medicamentele necesare (de exemplu, pentru reținuții cu diabet zaharat sau tratament anti-retroviral), precum și de respectare a prescripțiilor medicilor de la serviciul 112. În discuții cu personalul s-a constatat că aceștia nu cunosc despre regulile sigure de percheziții, noțiunea de set individual de percheziție și procedurile necesare de urmat în caz de lezare accidentală. Cu atât mai mult, că acest lucru este prevăzut și în Instrucțiunea metodică cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul

² <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015³, despre care personalul nu este informat.

Fișa postului asistentului medical este învechită, conține prevederi neclare privitor la documentarea cazurilor de rele tratamente și confidențialitatea actului medical, și necesită a fi revizuită.

Garanții organizatorice și verificări privind asistența medicală

Registrul vizitelor organelor ierarhic-superioare nu conține înscrisuri privind verificări realizate pe domeniul medical. Calitatea tratamentului prescris, precum și respectarea protocoalelor clinice de diagnostic și tratament aplicat deținuților în izolator nu este supusă unor verificări sistematice nici de către serviciul medical Ministerului Afacerilor Interne, nici de alte instituții abilitate. Respectiv, Consiliul consideră încălcarea gravă a drepturilor reținuților la asistență medicală de calitate și lipsa garanțiilor organizatorice din partea Ministerului Afacerilor Interne, care pot fi interpretate ca tratament inuman și degradant.

Statutul Recomandărilor CpPT din 11.11.2017

11 noiembrie 2017	12 iunie 2018		Recomandări adiționale
1. Actualizarea panourile informative din cadrul Izolatorului privind instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute, inclusiv informații privind mandatul Consiliului pentru Prevenirea Torturii;	Nerealizată	Recomandare menținută	
2. Asigurarea ca registrele de evidență să fie în corespundere cu cerințele procedurale și să fie gestionate cu acuratețe toate înscrierile;	Realizată parțial	Recomandare menținută	
3. Asigurarea cu instruirii inițiale a noilor colaboratorii veniți/angajați în cadrul Izolatorului, precum și asigurarea instruirilor continuu a tuturor colaboratorilor din cadrul Izolatorului;	Realizată parțial	Recomandare menținută	Instruirea felcerului în aplicarea prevederile Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, aprobat prin ordinul nr. 77 din 31.12.2013

³ <http://www.leahn.org/wp-content/uploads/2014/05/Manual-on-police-and-HIV.pdf>

4. Identificarea unui mecanism intern prevăzut pentru percheziționarea persoanelor de gen feminin;	Realizată parțial	Recomandare menținută	Excluderea practicii de implicare a felcerului în percheziționarea persoanelor.
5. Asigurarea și explicarea persoanelor reținute/deținute privind drepturile și obligațiilor acestora în cadrul Izolatorului, inclusiv a dreptului la acces la medic;	Realizată parțial	Recomandare menținută	Completarea fișelor de informare cu unformații privind modalitatea de accesare a medicului, inclusiv privat
6. Revizuirea Fișelor de examinare medicală primară și instituirea sistemului de cartelă medicală pentru fiecare reținut;	Realizată parțial	Recomandare menținută	
7. Asigurarea examinării medicale obligatorii, în condiții de confidențialitate pentru fiecare reținut la intrare/ieșire în/din izolator	Realizată parțial	Recomandare menținută	Asigurarea prezenței personalului medical în cadrul IDP 24/24 ore 7 zile/săptămână (ture) în vederea asigurării garanției la examinare medicală la fiecare intrare/ieșire din izolator și în zile de odihnă.
8. Elaborarea și aprobarea procedurilor operaționale standard privind asigurarea drepturilor expuse în Fișa de informare: accesului deținuților la medic, avocat și informarea rudelor	Nerealizată	Recomandare menținută	La plasarea persoanei în IDP persoanei trebuie să i se ofere posibilitatea de a apela ruda/persoană terță pentru a confirma parvenirea acesteia în IDP. Consiliul recomandă ca informarea unei rude/persoane terțe de către persoana reținută/deținută să fie asigurată <i>ori decâte ori are loc schimbarea locului de detenție</i> , chiar și în situația când reținutul a informat anterior din sediul poliției persoana terță/ruda că pleacă spre IDP mun. Chișinău.
9. Identificarea unor proceduri/ mecanisme clare în cadrul Izolatorului privind plângerile confidențiale adresate de către deținuți Procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în	Nerealizată	Recomandare menținută	Revizuirea fișei postului felcerului în vederea includerii exprese a obligativității documentării leziunilor corporale și raportare către Procuratură

Izolator sau din momentul reținerii persoanelor;			
10. Elaborarea și aprobarea Registrelor standardizate pentru activitatea IDP, inclusiv persoanele responsabile de completare conform fișei postului;	Nerealizată	Recomandare menținută	
11. Asigurarea condițiilor materiale minime de detenție în IDP;	Realizată parțial	Recomandare menținută	
12. Asigurarea persoanelor reținute din Izolator cu hrană de calitate cu respectarea condițiilor sanitare și în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 609 din 29.05.2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiectele de toaletă și menaj ale deținuților;	Realizată parțial	Recomandare menținută	
13. Asigurarea examinării medicale în condiții de confidențialitate și păstrarea documentației medicale în condiții sigure;	Nerealizată	Recomandare menținută	
14. Informarea personalului privitor la prevederile Ordinului IGP nr.54 din 27 martie 2015 (inclusiv conducerea IDP) și implementarea în practică;	Nerealizată	Recomandare menținută	
15. Asigurarea că datele medicale sunt inaccesibile personalului non-medical;	Nerealizată	Recomandare menținută	
16. Identificarea soluțiilor privind posibilitatea amenajării unui acoperiș de protecție și a unor scaune sau bănci pe timp de ploaie/ninsori a persoanelor deținute în Izolator, în siguranță. Identificarea unor soluții de asigurare a Izolatorului cu mai multe curți de plimbări, în vederea accesului deținuților la plimbări în aer liber până la 2 ore pe zi;	Nerealizată	Recomandare menținută	
17. Aplicarea uniformă a prevederilor	Realizată	Recomandare	

legale privind accesul persoanelor reținute la colete, precum și la modalitatea de primire a produselor de tutungerie.	parțial	menținută	
18. Aprobarea normativelor de asigurare a reținuților cu produse alimentare și obiecte igienice astfel ca să fie asigurat minimul necesar pentru perioada de 72 ore.	Realizată parțial	Recomandare menținută	
			19. Analiza Rapoartelor CpPT ca urmare a vizitelor desfășurate în datele de 11 noiembrie 2017 și 12 iunie 2018. Realizarea recomandărilor și expedierea unui raport către CpPT privind statutul implementării recomandărilor în termen de 30 de zile de la recepționarea raportului dat.

Data aprobării

21 august 2018

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii

- Mihail COTOROBAL, președintele Consiliului
- Maia BĂNĂRESCU, membră Consiliului
- Ceslav PANICO, membru Consiliului
- Svetlana DOLTU, membră Consiliului
- Mihail GORINCIOI, membru Consiliului
- Oxana GUMENNAIA, membră Consiliului
- Dmitrii RUSSU, membru Consiliului